

Hieronim Krzysztof Ostrowski

Roszczenia zwrotne sprzedawcy wynikające z zaspokojenia roszczeń kupującego z tytułu niezgodności towaru z umową

Palestra 51/9-10(585-586), 19-26

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROSZCZENIA ZWROTNE SPRZEDAWCY WYNIKAJĄCE Z ZASPOKOJENIA ROSZCZEŃ KUPUJĄCEGO Z TYTUŁU NIEZGODNOŚCI TOWARU Z UMOWĄ

Ustawa z 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego¹ stanowi implementację dyrektywy 99/44/EC Parlamentu Europejskiego oraz Rady z 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych oraz związanych z tym gwarancji². Paradigmatem do uchwalenia dyrektywy przez ustawodawcę unijnego były postanowienia Konwencji Wiedeńskiej o międzynarodowej sprzedaży towarów³, która ma zastosowanie do stosunków prawnych obustronnie profesjonalnych. Wynikało to z potrzeby zsynchronizowania unormowań sprzedaży pomiędzy profesjonalistami i stosunku sprzedaży konsumenckiej, a umowa sprzedaży ma szczególne znaczenie dla swobodnego obrotu gospodarczego, swobody przepływu towarów i przemieszczania się ludzi, a także dla prawidłowego rozwoju konkurencji⁴. Przedmiot aktu unijnego jest węższy niż Konwencji Wiedeńskiej. Dotyczy tylko niektórych aspektów sprzedaży, ściślej odpowiedzialności sprzedawcy za sprzedaż towaru, który jest niezgodny z umową. Pomija kwestie praw i obowiązków stron umowy⁵. Odpowiedzialność za niezgodność towaru z umową występuje w systemie *common law*, jako instytucja *breach of contract*⁶. Przedmiotowy akt unijny ma stać się fundamentem rozwoju przyszłego ujednoliconego europejskiego prawa umów.

Ustawa wprowadza do stosunków prawnych z udziałem konsumentów nowy reżim odpowiedzialności sprzedawcy, tj. odpowiedzialność za niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową, w miejsce obowiązującej do czasu wejścia w życie

---

¹ Dz.U. z 2002 r. Nr 141, poz. 1176 ze zm. – dalej ustawa.

² Dz. Urz. WE Nr L171 z 7 lipca 1999 r. – dalej dyrektywa.

³ Konwencja Narodów Zjednoczonych z 11 kwietnia 1980 r. o międzynarodowej sprzedaży towarów, ratyfikowana przez Polskę 13 marca 1995 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 45, poz. 286 i 287), wprowadzona w życie 1 czerwca 1996 r.

⁴ Zob. uzasadnienie do projektu ustawy.

⁵ Zob. Marlena Pecyna, *Ustawa o sprzedaży konsumenckiej – komentarz*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 13.

⁶ *Ibidem*, s. 18.

ustawy, tj. do 1 stycznia 2003 r., rękojmi za wady rzeczy sprzedanej⁷. Zakres pojęcia niezgodności towaru z umową jest szerszy niż pojęcie wady występującej przy rękojmi. W jej skład wchodzi zapewnienia o odpowiednich cechach oraz właściwościach towaru zawarte w reklamie pochodzącej od sprzedawcy, producenta (jego przedstawiciela), osoby wprowadzającej towar do obrotu krajowego (importera), a także podmiotu, który umieszcza swoje logo na towarze. Powyższe ma służyć kształtowaniu wiarygodności reklamy i przeciwdziałać reklamie oszukańczej. Włączenie zapewnienia reklamowych do kryteriów, które decydują o zgodności towaru z umową, jest nowatorskie i ważne z dwóch powodów. Po pierwsze, oznacza przełamanie zasady, że na treść umowy mają wpływ tylko oświadczenia jej stron. Po drugie, wprowadza rozszerzoną relewantność oświadczeń reklamowych, co jak wspomniano, ma oddziaływać na rzetelność i rzeczowość reklamy⁸.

Z momentem obowiązywania ustawy odpowiedzialność sprzedawcy za sprzedaż rzeczy wadliwej (niezgodnej z umową) będzie opierała się na następujących przepisach. Do sprzedaży profesjonalnej, gdzie po obu stronach transakcji występują przedsiębiorcy⁹, oraz do sprzedaży w obrocie powszechnym, pomiędzy osobami fizycznymi działającymi w celach niekomercyjnych, zastosowanie znajdą przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące rękojmi za wady. Z kolei do sprzedaży konsumenckiej, gdzie po jednej stronie kontraktu występuje osoba fizyczna nabywająca rzecz ruchomą w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą, a po drugiej sprzedawca działający w zakresie swojego przedsiębiorstwa¹⁰, stosuje się przepisy ustawy określające odpowiedzialność za niezgodność towaru z umową.

Dyrektywa używa pojęcia sprzedaż bardziej w ujęciu ekonomicznym niż jurydycznym. Dla jej celów jako sprzedaż traktowane są również umowy na dostawę towarów konsumpcyjnych, które mają być wytworzone lub wyprodukowane (sprzedaż *sensu largo*). Według polskiej systematyki, do umowy sprzedaży konsumenckiej będą wchodziły także: umowa o dzieło, dostawy, kontraktację oraz o sprzedaż komisową¹¹. Mając to na uwadze ustawodawca polski, mocą ustawy, dokonał nowelizacji Kodeksu cywilnego i rozciągnął stosowanie jej przepisów wprost do umowy dostawy i sprzedaży komisowej oraz odpowiednio do umowy o dzieło, ze względu na swoisty charakter niektórych unormowań tego kontraktu, co wymaga odpowiedniego modyfikowania norm¹² (art. 605¹, art. 627¹, art. 770¹

⁷ Zgodnie z ust. 4 art. 1 ustawy do sprzedaży konsumenckiej nie stosuje się przepisów art. 556–581 k.c.

⁸ Zob. E. Łętowska, *Europejskie prawo umów konsumenckich*, C.H. Beck, Warszawa 2004, s. 287–288.

⁹ Legalna definicja przedsiębiorcy znajduje się w art. 43¹ k.c.

¹⁰ Zob. art. 1 ustawy.

¹¹ Zob. E. Łętowska, *Europejskie prawo (...), op. cit.*, s. 280.

¹² Zob. uzasadnienie do projektu ustawy.

k.c.). *Conditio sine qua non* stosowania przepisów o sprzedaży konsumenckiej do powyższych kontraktów jest ich konsumencki charakter.

Sprzedawca towaru konsumpcyjnego, który jest niezgodny z umową, będzie odpowiadał wobec konsumenta. Odpowiedzialność ta nie zależy od winy, a także wiedzy sprzedawcy o niezgodności – opiera się na zasadzie ryzyka. Nie jest jednak odpowiedzialnością absolutną. Sprzedawca w myśl art. 7 ustawy może uchronić się od odpowiedzialności, wykazując, że kupujący o niezgodności wiedział, lub oceniając rozsądnie powinien był wiedzieć, a także gdy niezgodność tkwiła w materiale dostarczonym przez konsumenta. Nie oznacza to jednak, że zawierając umowę konsument musi badać zakupioną rzecz. Podpisanie przez niego oświadczenia, że wie on o wszelkich niezgodnościach towaru, nie będzie wywoływało skutków prawnych, jako sprzeczne z art. 11 ustawy. Jednocześnie, w związku z włączeniem zapewnień reklamowych do oceny zgodności towaru z umową, sprzedawca będzie mógł uwolnić się od odpowiedzialności za oświadczenia zawarte w reklamie, jeżeli wykaże, przeprowadzenie dowodu w tym zakresie należy do sprzedawcy, że oświadczenia tego nie znał, ani oceniając rozsądnie znać nie mógł, nie miało to wpływu na decyzję kupującego o zawarciu umowy, albo że treść oświadczenia została sprostowana przed zawarciem umowy (art. 5 ustawy).

Obok odpowiedzialności za niezgodność towaru z umową ustawa wprowadza instytucję roszczeń zwrotnych sprzedawcy. Sprzedawca, który zaspokoił roszczenia kupującego wynikające z niezgodności towaru z umową, będzie mógł domagać się odszkodowania od któregośkolwiek z poprzednich sprzedawców występujących w tym samym „łańcuchu umów”, jeżeli niezgodność wynikała z działania lub zaniechania tych osób. Zgodnie z pkt 9 preambuły oraz art. 4 dyrektywy, państwa członkowskie powinny zapewnić w swoich przepisach wewnętrznych możliwość występowania sprzedawcy, który uwzględnił roszczenia konsumenta wynikające z niezgodności towaru z umową, o odszkodowanie przeciwko producentowi, poprzedniemu sprzedawcy w tym samym łańcuchu umów, lub innemu pośrednikowi. W piśmiennictwie zagranicznym określa się tę konstrukcję prawną jako „odpowiedzialność działającą na kształt sieci”¹³. Dyrektywa wskazuje na możliwość zrzeczenia się praw do roszczenia zwrotnego przez sprzedawcę w drodze umowy, co by świadczyło o tym, że regulacje te mają mieć charakter dyspozytywny. Strony w drodze swobody zawierania umów mogłyby odpowiedzialność tę wyłączyć lub ograniczyć. Zdaniem Ewy Łętowskiej wprowadzenie możliwości wyłączenia lub ograniczenia roszczenia zwrotnego sprzedawcy może doprowadzić do sytuacji, gdy ostatni dystrybutor musiałby ponosić pełne ryzyko niezgodności towaru z umową, nawet spowodowanej przez innych uczestników łańcucha sprzedaży, jeżeli nie będzie miał równej im siły negocjacyjnej¹⁴.

¹³ Zob. Czesława Żuławska, *Uwagi o „europeizacji” prawa umów*, Kwartalnik Prawa Prywatnego 2001, z. 2, s. 237 i przywołana tam literatura.

¹⁴ Zob. Ewa Łętowska, *Prawo europejskie inspiracją dla dogmatyki prawa*, Studia Cywilistyczne, s. 208.

Wprowadzenie możliwości dochodzenia odszkodowania przez przedsiębiorcę od któregokolwiek z poprzednich sprzedawców występujących w łańcuchu sprzedaży przełamuje klasyczną, wywodzącą się od prawa rzymskiego zasadę, że umowa wywołuje skutki tylko między stronami. W literaturze określa się, że dyrektywa przełamuje zasadę obowiązywania umowy *inter partes* w następujących aspektach¹⁵:

- na umowie sprzedaży konsumenckiej opiera się odpowiedzialność producenta w trybie regresu, choć ten nie jest z reguły umową sprzedaży,
- odpowiedzialność sprzedawcy jest ukształtowana w sposób wiążący ją z działaniami osób trzecich, które w rozumieniu art. 474 k.c. nie są jego pomocnikami ani wyręczycielami (dotyczy to odpowiedzialności sprzedawcy za publiczne zapewnienia reklamowe producenta i jego przedstawiciela),
- odpowiedzialność sprzedawcy wobec konsumenta kształtuje się w sposób uzależniony od samozobowiązania się producenta gwaranta przy gwarancji handlowej, oświadczenie gwarancyjne może być zawarte w dokumencie gwarancyjnym lub reklamie,
- dyrektywa otwiera perspektywę wprowadzenia odpowiedzialności producenta wobec konsumenta za zgodność towaru z umową sprzedaży, w której producent nie uczestniczy.

Ustawodawca polski, wdrażając do ustawy wymóg zawarty w dyrektywie, kierował się intencją zapewnienia finalnemu sprzedawcy (detaliście) odszkodowania w pełnym zakresie, potrzebą uzasadnionego gospodarczo i „technicznie” poszerzenia grona osób potencjalnie odpowiedzialnych, do którego zaliczy się producenta i każdego kolejnego odsprzedawcę, oraz chęcią uniknięcia nowych zasad odpowiedzialności¹⁶.

Według art. 12 ustawy w przypadku zaspokojenia roszczeń wynikających z niezgodności towaru z umową sprzedawca może dochodzić odszkodowania od któregokolwiek z poprzednich sprzedawców, jeżeli wskutek jego działania lub zaniechania towar był niezgodny z umową sprzedaży konsumenckiej. Do odpowiedzialności odszkodowawczej stosuje się wprost przepisy Kodeksu cywilnego o skutkach niewykonania zobowiązania. Sprzedawca, który uwzględnił roszczenia konsumenta, będzie mógł uzyskać odszkodowanie od poprzednich sprzedawców w „łańcuchu sprzedaży”. Nie można zgodzić się z poglądem, że ustawodawca polski pominął producenta, jako podmiot, od którego sprzedawca może dochodzić odszkodowania, gdyż użyty w art. 12 ustawy zwrot „poprzedni sprzedawcy” nie dotyczy producentów¹⁷. Dokonując inkorporacji art. 4 ustawy, ustawodawca polski

¹⁵ *Ibidem*, s. 207, Czesława Żuławska, *Uwagi (...)*, *op. cit.*, s. 235.

¹⁶ Zob. uzasadnienie do projektu ustawy.

¹⁷ Justyna Maliszewska-Nienarowicz, *Sprzedaż konsumencka – wybrane problemy prawne*, Glosa, grudzień 2002, s. 14.

miał na celu umożliwienie sprzedawcom możliwości zaspokojenia się w drodze regresu od któregośkolwiek ze sprzedawców w łańcuchu umów, podobnie jak to czyni dyrektywa. W wielostopniowym układzie łańcucha umów (producent – importer – hurtownik – sprzedawca detaliczny – konsument) sprzedawca detaliczny uzyskuje samodzielną podstawę roszczenia zwrotnego wobec każdego z poprzedników, w tym również producenta¹⁸.

W literaturze przedmiotu podnosi się, że użycie przez ustawodawcę terminu „roszczenia zwrotne” na określenie uprawnienia sprzedawcy do żądania odszkodowania m.in. od podmiotu, który nie jest z nim związany węzłem obligacyjnym, nie jest precyzyjne, gdyż w tym przypadku nie mamy do czynienia z roszczeniami regresowymi¹⁹.

W ust. 1 art. 12 ustawy ustawodawca określił, że sprzedawca może dochodzić odszkodowania od poprzednich sprzedawców po zaspokojeniu roszczeń wynikających z niezgodności towaru z umową. Kupującemu w przypadku nabycia towaru niezgodnego z umową przysługują trzy roszczenia w stosunku do sprzedawcy, tj. roszczenie o wymianę towaru na wolny od niezgodności, roszczenie o naprawę towaru oraz roszczenie o obniżenie ceny. Jednocześnie, po spełnieniu przesłanek określonych w art. 8 ust. 4 ustawy, nabywcy towaru niezgodnego z umową będzie przysługiwało uprawnienie prawokształtujące do odstąpienia od umowy mocą oświadczenia woli skierowane do sprzedawcy. Wykładnia literalna art. 12 prowadziłaby do wniosku, że jeżeli sprzedawca zwróci kupującemu cenę towaru ze względu na skutki odstąpienia od umowy, to nie może domagać się odszkodowania od poprzedniego sprzedawcy, który ponosi odpowiedzialność za niezgodność w towarze. Jednak w tym przypadku należy kierować się wykładnią celowościową oraz koniecznością wykładni przepisów w zgodzie z dyrektywą. Celem uchwalenia art. 12 była jak najszerza ochrona sprzedawców, którzy ponoszą surową odpowiedzialność za sprzedany towar, nawet gdy nie ponoszą winy za jego niezgodność z umową. W związku z tym sprzedawca będzie mógł domagać się odszkodowania również, gdy zwróci kupującemu cenę za towar, jeżeli wskutek działania lub zaniechania poprzedniego sprzedawcy towar był niezgodny z umową²⁰.

Odpowiedzialność zwrotna sprzedawcy jest to pełna odpowiedzialność kontraktowa i obejmuje straty, które sprzedawca poniósł (*damnum emergens*), np.: koszt dokonania naprawy towaru lub jego wymiany na zgodny z umową, koszt zwrotu części ceny za towar w związku z jej obniżeniem oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody mu nie wyrządzono (*lucrum cessans*)²¹. Osoba odpowiedzialna będzie odpowiadała za normalne następstwa działania i zaniechania, z którego szkoda wynikała. Przy ustaleniu odpowiedzialności poprzedniego sprzedawcy, jako

¹⁸ Zob. uzasadnienie do projektu ustawy.

¹⁹ Zob. Marlena Pecyna, *Ustawa (...), op. cit.*, s. 187.

²⁰ Tak, *ibidem*, s. 184.

²¹ Por. art. 361 k.c.

mającej związek z działalnością gospodarczą, należy brać pod uwagę zawodowy charakter prowadzenia tej działalności przez osobę odpowiedzialną (art. 361 § 1, art. 355 § 2 k.c.). W doktrynie²² słusznie podnosi się możliwość zbiegu odpowiedzialności deliktowej (art. 415 i n. k.c.) i wynikającej z art. 12 ustawy odpowiedzialności zwrotnej sprzedawcy. Odpowiedzialność z art. 12 nie będzie wyłączała możliwości dochodzenia odszkodowania od poprzedniego sprzedawcy, jeżeli popełni on delikt prawa cywilnego. Podkreśla się trudności w określeniu stosunku odpowiedzialności z tytułu roszczenia zwrotnego sprzedawcy do odpowiedzialności kontraktowej dłużnika z tytułu niewykonania lub nienależytego zobowiązania (art. 471 i n. k.c.). Występuje to w przypadku dochodzenia odszkodowania przez sprzedawcę finalnego, który zaspokoił roszczenia konsumenta, od swojego bezpośredniego dostawcy. Postuluje się nawet konieczność przyjęcia uniezależnienia odpowiedzialności poprzednich sprzedawców względem sprzedawcy finalnego od ich winy²³.

Przyznanie sprzedawcy możliwości dochodzenia uprawnień odszkodowawczych od poprzednich sprzedawców jest korzystne dla niego z następujących powodów. Po pierwsze sprzedawca będzie mógł domagać się naprawienia szkody nawet od tych podmiotów, z którymi nie wiąże go żadna więź kontraktowa. Po drugie daje możliwość uzyskania odszkodowania niezależnie od uprawnień z tytułu rękojmi, która obowiązuje pomiędzy sprzedawcą a jego dostawcą. Zgodnie z judykaturą sprzedawca, przeciwko któremu kupujący dochodzi swych roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne lub prawne przedmiotu sprzedaży, może ze swej strony na tych samych zasadach realizować w drodze regresu swoje uprawnienia w stosunku do swojego sprzedawcy, a ten z kolei do swojego dostawcy²⁴. Strony mogą odpowiedzialność z tytułu rękojmi ograniczyć lub nawet wyłączyć. Wyłączenie lub ograniczenie roszczenia zwrotnego sprzedawcy nie jest możliwe, gdyż przepis ustawy normujący tę instytucję – jak wspomniano wyżej – ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Producent lub hurtownik, który dostarcza towar sprzedawcy finalnemu, nie będzie mógł np.: w drodze umowy wyłączyć możliwości dochodzenia przez niego wyrównania szkody, jaką ten poniesie wskutek uwzględnienia roszczeń konsumentów z tytułu niezgodności towaru z umową. Mimo że dyrektywa „sugeruje”²⁵, aby przepisy regulujące roszczenie zwrotne sprzedawców miały charakter dyspozytywny, to ustawodawca polski, ustanawiając status tych przepisów jako bezwzględnie obowiązujący, nie naruszył dyrektywy. Przez ten zabieg polepszył sytuację sprzedawców uwzględniających roszczenia konsumentów, a przez to

²² Zob. Jerzy Pisuliński, *System Prawa Prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa pod red. J. Rajskiego*, t. 7, Warszawa 2004, s. 206.

²³ *Ibidem*, s. 207.

²⁴ Zob. wyrok SN z 15 stycznia 1997 r., III CKN 29/96, OSP 1997, nr 7–8, poz. 144 z glosą Wojciecha J. Katnera.

²⁵ Zob. pkt 9 preambuły dyrektywy.

podniósł uregulowany w dyrektywie poziom ochrony nabywców towarów niezgodnych umową, co jest dozwolone na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy. Minimalny, dający możliwość polepszenia sytuacji konsumentów, charakter ustawodawstwa unijnego w zakresie ochrony konsumentów jest jedną z jego cech charakterystycznych²⁶. W literaturze przedmiotu podnosi się, że wbrew stwierdzeniu zawartemu w uzasadnieniu do projektu ustawy przepis art. 12 ustawy ma charakter względnie obowiązujący. Wynika to z faktu, że art. 12 ust. 1 ustawy odsyła do przepisów k.c. o odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania, zaś art. 473 § 2 k.c. dopuszcza ograniczenie odpowiedzialności odszkodowawczej²⁷. Możliwość dochodzenia przez sprzedawcę roszczenia regresowego nie jest ograniczona żadnym terminem. Wydłuża się zatem okres, w ciągu którego poprzedni sprzedawcy odpowiadałoby za wywołaną ich działaniem lub zaniechaniem niezgodność towaru z umową wobec sprzedawcy finalnego. Na podstawie art. 568 k.c. termin odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy wynosi 1 rok od dnia wydania rzeczy kupującemu. Termin przedawnienia roszczeń sprzedawcy wynikających z art. 12 ustawy wynosi 6 miesięcy od dnia zaspokojenia roszczeń kupującego, nie później jednak, gdy sprzedawca obowiązany był to uczynić. Jeżeli kupujący, którego reklamację odrzucił sprzedawca, wystąpił na drogę sądową i uzyskał korzystny wyrok nakazujący dokonanie wymiany towaru, jego naprawę bądź zwrot ceny, rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia rozpocznie się z chwilą uprawomocnienia się wyroku²⁸. W przypadku wydania wyroku uwzględniającego roszczenia kupującego wynikające z niezgodności towaru z umową przez sąd polubowny lub zawarcia ugody przed takim sądem, bieg terminu przedawnienia roszczenia regresowego będzie rozpoczynać się od doręczenia wyroku stronom²⁹ lub momentu wykonania ugody, w ramach której sprzedawca zgadza się na uwzględnienie roszczeń kupującego. Termin wykonania ugody zawartej przed sądem polubownym z reguły jest określony w jej treści.

Regulacje w zakresie roszczenia zwrotnego są korzystne również z punktu widzenia finalnych odbiorców dóbr i usług – konsumentów. Wzmocnienie pozycji sprzedawców, jak się wydaje, sprawi, że częściej będą oni uwzględniali uprawnienia konsumentów z tytułu niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową, mając możliwość przerzucenia odpowiedzialności na inną osobę. Przykładowo sprzedawca, który posiłkując się opinią rzeczoznawcy stwierdzającego, że buty mają usterkę technologiczną powstałą na etapie produkcji, uwzględni roszczenia

²⁶ Zob. E. Łętowska, *Europejskie prawo (...)*, op. cit., s. 13–14.

²⁷ Zob. Jerzy Pisuliński, *System (...)*, op. cit., s. 209.

²⁸ *Ibidem*, s. 208.

²⁹ Wyrok sądu polubownego staje się prawomocny z momentem jego doręczenia stronom. Nie przysługuje od niego zwykły i nadzwyczajny środek zaskarżenia do sądu państwowego, poza skargą o uchylenie wyroku sądu polubownego na podstawie art. 1205 Kodeksu postępowania cywilnego – zob. Sławomir Dalka, *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego*, pod. red. K. Piseckiego, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1997, t. II, s. 553.

konsumenta i wymieni towar na pełnowartościowy, będzie mógł, opierając się na tej samej opinii, skierować roszczenie o wyrównanie szkody do producenta, który odpowiada za usterki technologiczne butów. Producent będzie mógł zwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że za powstałą szkodę nie ponosi odpowiedzialności, gdyż np.: zapewnił odpowiedni odbiór jakościowy partii towarów, z której pochodzi towar niezgodny z umową (art. 471 k.c.). Wartym podkreślenia faktem, działającym na korzyść konsumentów, jest to, że roszczenia zwrotne sprzedawców stają się wymagalne dopiero po zaspokojeniu roszczeń kupującego lub powinności ich zaspokojenia. Rozwiązanie to ma mobilizować sprzedawcę do terminowego zaspokajania roszczeń konsumentów, gdyż w przeciwnym razie musi się on liczyć z możliwością upływu krótkiego terminu przedawnienia roszczenia regresowego³⁰.

---

³⁰ Por. J. Pisuliński, *System (...), op. cit.*, s. 208.